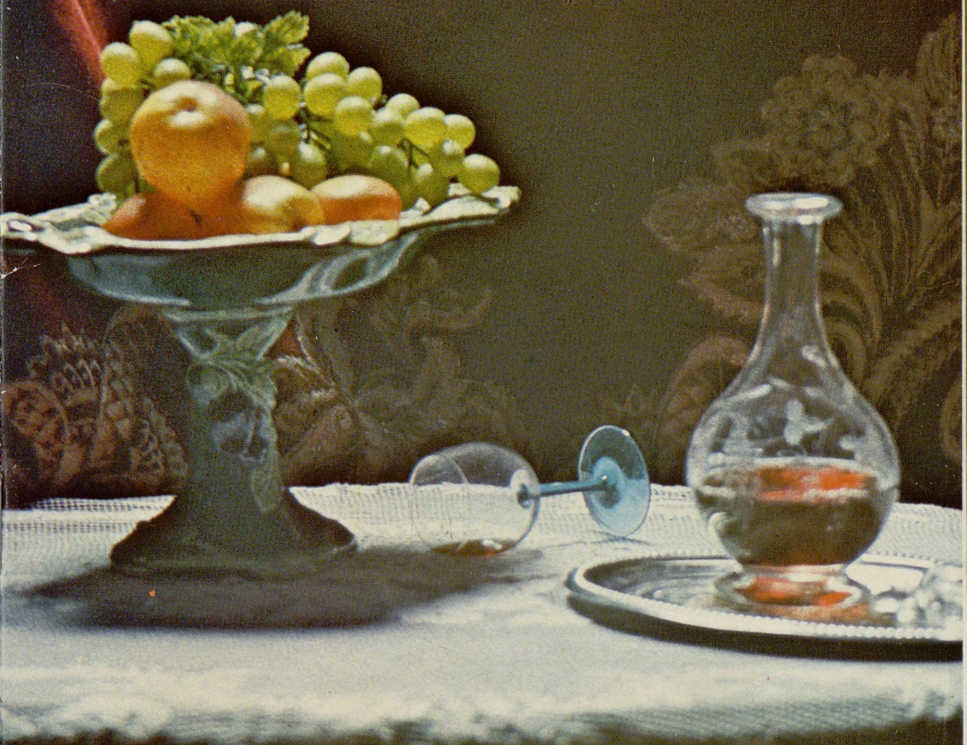

Grøndelag teater

76/77

Arsenikk
og gamle
kniplinger

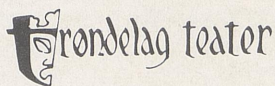
Jakob Margido Esp
(Teddy), Magnus Nielsen
(Mortimer), Svein Wick-
strøm (dr. Einstein) og
Leif Jacobsen (Jonathan).

Arsenikk og gamle kniplinger

Kriminal-komedie av Joseph Kesselring

I programmet:

Malurt i komediens beger	side 5
Kesselrings lykkekast.	« 6
Frankenstein og Karloff	« 10
Arsenikk — «dødens verktøy»	« 15
Kommende forestillinger	« 20
Våre skuespillere	« 21

Administrasjon:

Kjell Stormoen	teatersjef
Kjell Hagan	økonomisjef
Knut Jensen	produksjonsleder
Ola Moum	teatersekretær
Tove Dahle	salgssekretær
Johan Jensen	informasjonssekretær

Styre:

Svend Hokstad (formann)
Elsa Skjerven
Kaare J. Tapper
ida Yttri
Bodil Skjånes Dugstad
Harald Brenna
Finn Erlandsen

Øverst:

Svein Wickstrøm som dr. Einstein og Leif Jacobsen som Jonathan Brewster, slett ikke ulik «monsteret» Frankenstein.

Nederst:

Jakob Margido Esp som Teddy og Magnus Nielsen som hans — ihverfall innledningsvis — kjødelige bror Mortimer.

«Arsenikk og gamle kniplinger» — malurt i komediens beger?

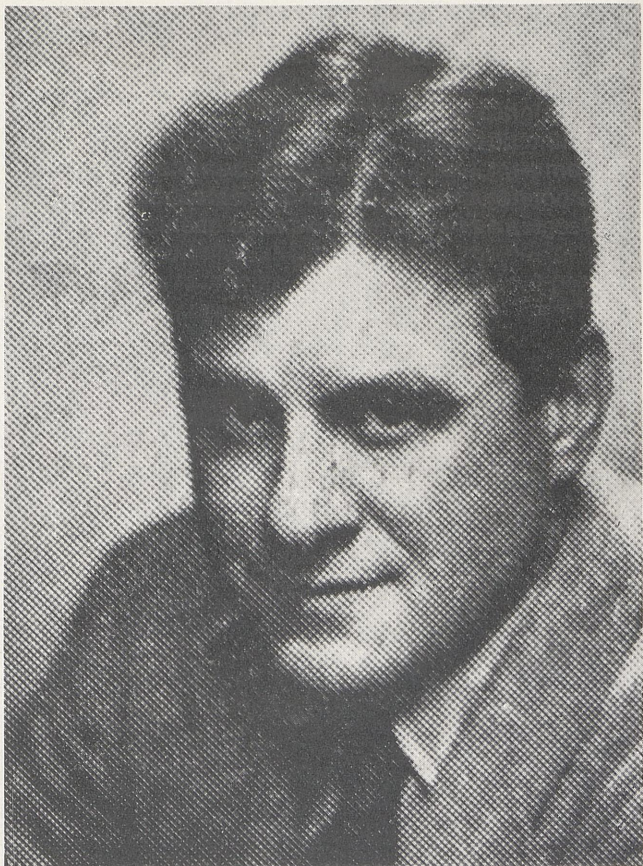
Rammen om dette stykket er skåret ut av det amerikanske miljø vi kan kjenne igjen fra utallige film- og TV-komedier, hvor skikkelsene er tegnet med grov strek: godtroende politifolk, vennlige, vaffelspisende prester, overraskende fremmelige eldre tanter, — i det ytre vanligvis betraktet som morskap uten brodd. Hvis man imidlertid her kikker nøyere etter, er stykket ikke uten samfunnskritisk harsellas, og slett ikke så harmløst som det kan synes ved første øyekast.

Det sentrale tema, og hovedpersonenes dilemma, er at de ikke har den samme oppfatning og norm for «samfunnsgavnlige» formål som den øvrige omgivelse, som på sin måte forøvrig også er forskrudd i forhold til det «normale». Tantenes aktivitet i dette tilfellet, går ut på å fri eldre, enslige menn fra denne verdens byrder og åk — et foretak de selv betrakter som utelukkende en velgjerning. Stykket er nesten absurd i sin fremstilling, temaet makabert og grotesk behandlet, «på kanten» — vil kanskje noen innvende.

Men disse virkemidler, mer eller mindre fordekt i ulike stykker, er komediens vesen — å forstørre, forvrenge deler av virkeligheten — og dermed legge den åpen for latter, den befrielsen som blir oss forunt, uten at vi skal tape de større perspektiver av syne. I denne sammenheng vil jeg gjerne gjøre Ionescos ord til mine egne — og ønske publikum god fornøyelse!

«Humoren får oss i uformørket klarhet til å erkjenne menneskets tragiske eller latterlige situasjon .... Den er ikke bare omfattet av den kritiske ånd, men humoren er den eneste mulighet vi har for å kunne frigjøre oss fra menneskets tragikomiske situasjon, fra ubehaget ved å være til — dog først når vi har overvunnet denne situasjonen, tilpasset oss den og tatt den til etterretning. Erkjenner vi tilværelsens gru og kan le av den, behersker vi den allerede .... Kun latteren respekterer ingen tabuer, kun den forhindrer at det oppstår nye anti-tabuer, og den alene gir oss styrke til å utholde tilværelsens tragedie.»

Sølve Kern

Joseph Kesselring.

Kesselrings lykkekast

Joseph Kesselring er et navn man har vanskelig for å gjenfinne i amerikansk litteraturhistorie. Likevel står det fast at han har laget en av de mest spilte og suksessfulle kriminal-komedier i teaterhistorien. Kesselring var en ganske alminnelig håndverker innenfor det vi kan kalle «the escape comedy» i 30—40-årenes USA, og av slike «komedie-snekrere» var det mange på den tid. De to andre komediene som han fikk antatt og satt opp i New York og de få novellene han skrev, er i dag glemt, men «Arsenikk og gamle kniplinger» ble hans lykkekast, — det eneste.

Joseph Kesselring (med mellomnavnet Otto som han aldri brukte for ikke å røpe sin tyske avstamning) ble født i New York i 1902. Som gutt sang han sopran i flere kirker, men med stemmeskiftet forsvant også hans sanglige muligheter. En tid var han engelsk- og musikk-lærer, alt mens han skrev en god del, — mest noveller som han omsatte til de noe billigere magasinene og et skuespill som han solgte til

et filmselskap, men som aldri kom lengre enn til manus-stadiet.

Innenfor teatret hadde han noe mer hell med seg, og fikk oppført to stykker, «There's Wisdom for Women» og «Cross-Town», men noen suksess var det ikke snakk om.

Ideen til «Arsenikk og gamle kniplinger» (som han opprinnelig ga den langt mer kontante tittelen «Likene i kjelleren») fikk han da han forsøkte å forestille seg hva hans kjære, gamle bestemor aldri i verden ville finne på å gjøre.

Svaret var: Mord!

Slik skjedde det at to snille, gamle damer ble masse-mordersker. Kesselring snudde opp-ned på alle vanlige grøsserkonvensjoner og -oppfatninger, og med selvironi setter han det barokke i situasjonen opp mot det uhyggelige i handlingen, — et kanskje kjent grep når man skal få folk til å le. Men Kesselring går lengre. Han driver det som er selve genrens grunnelementer ut i parodi. Det hele blir en slags overraskende skrekkdramatikk som gjør narr av både seg selv og alt det genren står for.

Kesselring gikk til de kjente teaterproducent-

Gerd Jørgensen og Eva Lunde som søstrene Brewster hegner om Mortimer (Magnus Nielsen) og Elaine's (Kirsti Grundvig) nyslåtte lykke.

Fra Frank Capras kjente filmversjon av «Arsenikk og gamle kniplinger». Gary Grant er Mortimer, mens Josephine Hull og Jean Adair spiller hans tanter. De samme fremstilte også søstrene Brewster ved urpremieren i 1941.

ene Howard Lindsay og Russel Crouse med stykket. Og slik systemet var: 21 av deres venner satset 1000 dollar hver på å få stykket på scenen. 10. januar 1941 hadde det premiere på Fulton Theatre i New York. Anmelderne falt for Kesselrings overraskende håndgrep, og snart begynte det å bli køer utenfor teaterlokalet. Stykket fikk 181 oppførelser. Det betydde at det gikk til ut i september, og det var uvanlig mye på Broadway. Den angelsaksiske teaterverden har alltid hatt sans for kriminal-genren, og da «Arsenikk og gamle kniplinger» ble satt opp i London, gikk det i tre år.

J.

F. v. Arne Reitan som
politimester Rooney,
Gerd Jørgensen og Eva
Lunde som Martha og
Abby, Svein Wickstrøm
som dr. Einstein og Egil
Lorck som Witherspoon.

Boris Karloff i film-utgaven av Frankenstein.

Frankenstein og Karloff

Historien om grøsser-figuren Frankenstein som indirekte har en slags tilknytning også til denne forestillingen, ble skrevet for over 150 år siden av Mary Godwin, som senere ble gift med den engelske dikteren Shelley. I 1816 befant Mary, Shelley, Lord Byron og et par andre mennesker seg sammen på ferie i Byron's villa ved Geneversjøen i Sveits. Sommeren var våt og utrivelig, og for å få tiden til å gå, foreslo verten at de alle skulle skrive en spøkelses-historie. Ut fra den alltid like fascinerende mulighet av å la død materie bli til liv igjen, skapte Mary Godwin «monsteret» Frankenstein, den intelligente, men stygge skapningen

som langsomt blir sin herres «dobbelgjenger», men uten dennes moralske og humanistiske korrektiver.

I filmens barndom stupte produsenter og regissører seg over denne klassiske grøsserskikkelsen. Den første Frankenstein-filmen ble laget i 1910, og siden den gangen har vi fått se minst 25 forskjellige Frankenstein-filmer (den siste Mel Brooks humoristiske «Frankenstein junior») alle mer eller mindre bygd på Mary Shelleys bok.

Men Frankenstein-skikkelsen fikk sin mer «klassiske» utforming i en film fra 1931, en film hvor den legendariske skrekk-spesialisten Boris Karloff spilte monstret. Da «Arsenikk» hadde sin urpremiere i 1941, var det samme Karloff som spilte Jonathan, og slik vanlig var på den tiden, utnyttet man Karloffs kjente trekk fra Frankenstein-skikkelsen. Eller som det het i New York Times anmeldelse etter urpremieren i 1941: « ... han (Jonathan) er nøyaktig så lik Boris Karloff at han kan være Boris Karloff, hvilket han også er».

Slik ble det vane å gi Jonathan de ytre, fysiske trekk av Karloffs Frankenstein-skikkelse. Bare en gang ble det gjort et unntak, nemlig da Erich von Stroheim på en turné spilte Jonathan. Da overførte man referansene til de kjente skrekk-skikkelsene von Stroheim hadde gjort på film.

*Magnus Nielsen
(Mortimer), Øystein
Langeland (Mr. Gibbs),
Gerd Jørgensen (Martha)
og Eva Lunde (Abby).*

J.

Arsenikk og gamle kniplinger

Kriminal-komedie i 3 akter av Joseph Kesselring

Instruktør : Sølve Kern
Assistent : Ma Rosnes Reitan
Scenograf : Alistair Powell

Scenemester : Audun Solbu
Lysmester : Bjørn Høyem
Inspisient : Kjell Egseth
Lyd : Jan E. Indergaard
Sufflør : Anne Steen
Rekvisitør : Birgit Sæther
Frisør : Jenny Krogstad

Kulisser og kostymer er produsert på teatrets egne verksteder.

Programredaksjon : Johan Jensen
Fotos og plakat : Roar Øhlander
Ansvarlig utgiver : Kjell Stormoen

Abby Brewster	:	Eva Lunde
Martha Brewster, hennes søster	:	Gerd Jørgensen
Mortimer Brewster	} deres nevøer	: Magnus Nielsen
Jonathan Brewster		: Leif Jacobsen
Teddy Brewster		: Jakob Marido Esp
Pastor Harper	:	Arne Reitan
Elaine Harper, hans datter	:	Kirsti Grundvig
Doktor Einstein	:	Svein Wickstrøm
Politibetjent O'Hara	:	Per Frisch
Politibetjent Klein	:	Kine Bendixen
Politibetjent Brophy	:	Ma Rosnes Reitan
Politimester Rooney	:	Arne Reitan
Mr. Gibbs	:	Øystein Langeland
Mr. Witherspoon	:	Egil Lorck

En pause

Premiere: 14. desember

Handlingen utspilles i familien Brewsters hjem i Brooklyn.

1. akt: Sen ettermiddag i september
2. akt: Senere samme kveld
3. akt: Første scene: Senere samme natt
 Annen scene: Tidlig neste morgen

Amåttør-forfir-teren politi-
betjent O'Hi ra (Per
Frisch) legger fram sin
dramatikk for et etter
hvert svekket publikum,
— Mortimer Brewster
(Magnus Nielsen) og dr.
Einstein (Svein
Wickstrøm)

Arsenikk — «dødens verktøy»

Oppslagsverker plages ikke med å være underfundige eller med utfall mot det mer dramatiske. Om giften arsenikk heter det i et anerkjent verk at den bl.a. brukes til glasstilvirkning, konservering av zoologiske preparater, rottegift og fremstilling av schweinfurtgrønt(!)

Ikke et ord om drap, om listige gift-mord, om snedige renkespill og brå, uforklarlig død! For det er akkurat de begreper vi assosierer med ordet arsenikk.

Det hvite arsenikkpulver oppstår ved «rostring av arsénholdige malmer», får vi vite, men unevnt står det i leksikal sammenheng at det lukt- og smakløse arsenikkpulver gjennom århundrer har hatt det uhyggelige tilnavn «dødens verktøy». Helt siden araberer Geber i følge historiske utsagn, fremstilte denne «stille» giften i sitt heksekjøkken omkring år 8, har arsenikk vært det beste hjelpemiddel for den som ville bli kvitt en plagsom ektefelle, en politisk motstander eller svoren uvenn.

For arsenikk var i gamle dager lett å skaffe, det var forholdsvis enkelt å blande i mat og drikke uten at det var merkbart, og like opp til vår tid var det umulig å påvise giften i offerets kropp. Dessuten var det som sagt smak- og luktfritt, og symptomene på arsenikkforgiftning minnet sterkt om symptomene på kolera, gjennom lange tider en meget vanlig sykdom. Så hvis en eller annen plutselig sprellet under bordet i de siste krampetrekninger, — hvem kunne da fortelle om det skyldtes kolera eller arsenikk? Skulle man konkret kunne påvise forbrytelsen, måtte man likefrem gripe morderen mens hun eller han med et ondt smil — som i en tredjeklasses grøsserfilm — sto og helte det hvite pulveret i suppen eller vinen.

I verdenshistorien har det vært utallige gift-drap. I de fleste tilfeller — får vi tro — oppnådde morderen sine onde hensikter ved hjelp av «dødens verktøy». Under renessansen og i det fjortende århundres franske hoff-miljø var det snakk om «kolera-epidemier» med en slik frekvens at man knapt kjenner maken. På den tid fikk arsenikken sitt annet kjelenavn. Med stort galgenhumor ble den kalt «poudre de succession» — «arvepulveret».

I det forrige århundre gikk det en ny bølge av arsenikkmord over Europa. Som aldri før ble det blandet gift i vin, i kaker, i kjøttretter og — som en dobbel hevn — muligens også i grøt. Men mistanke om drap var ikke nok. Det måtte

Mortimer (Magnus Nielsen), Mr. Witherspoon (Egil Lorck), tante Martha (Gerd Jørgensen) og tante Abby (Eva Lunde).

beviser til. Legevitenskapen fikk noe å tygge på — i bokstavelig forstand. Noen rettsmedisinere gikk nemlig så langt at de kokte ekstrakter på ofrenes mageinnhold og smakte på dem for eventuelt å kunne kjenne arsénets bittermetalliske smak.

Men senere klarte man heldigvis kjemisk å påvise arsenikk, og i dag er den en av de «letteste» giftene i den sammenheng. I dag har gift stort sett gått av moten som drapsvåpen. Man har fått andre i stedet, — f.eks. napalm. Fra historien vet vi om mange vedkjente eller formodede arsenikk-drap. Fra vår egen dansk-norske overlevering kjenner vi historien om kong Christian II som på Bergens fisketorv falt for den 20-årige Dyveke som sto der i skarp kontrast til den bleke «palen» og solgte fisk. Nå var denne Christian en sprell levende fyr som slo med sporden både her og der, og det hele endte da også med at han så å si gikk til bassengs med den unge fiskehandlersken. Senere tok han henne til «frille» som det het den tid, og Dyveke og hennes mor fulgte ham til København da han i 1513 vendte tilbake dit. Nå kunne ikke kongen godt gifte seg med Dyveke, til tross for at hun nød atskillig anseelse i fiskehandlerkretser. Han lot seg i stedet fange i garnet til den tyske keiseren som mer eller mindre påbød ham å gifte seg med et av hans barnebarn, den

Teddy «Roosevelt» (Jakob Margido Esp) hilser på politikonstrablene Klein og Brophy (Kine Bendixen og Ma Rosnes Reitan).

13-årige prinsesse Elisabeth. Nå var denne Elisabeth litt for germansk etter Christians smak, og han fortsatte sine muntre sprell hos Dyveke som like godt hadde flyttet inn på slottet sammen med sin mor, til stor forargelse for keiseren.

En dag fikk Dyveke som gave en kurv fristende kirsebær. Hun spiste dem alle, tok seg til magen og døde.

Christian var ikke i tvil: Arsenikk: Stor etterforskning ble satt i gang. Den førte fram til en bedragerisk bokholder og en adelsmann som ved en anledning hadde «gramset» på kongens elskede Dyveke — og i parentes bemerket ble de begge henrettet for sine synder — men noen egentlig morder fantes ikke.

Nå er de fleste historikere neppe i tvil om at det var «der Kaiser» som sto bak. Før Dyvekes hastige dødsfall hadde han snakket om at han ville spille fiskehandlersken fra Bergen et puss — «une grosse finesse» — som han uttrykte det, og med tyskernes ofte noe bastante form for humor kan det jo godt tenkes at «pusset» var en kurv forgiftede kirsebær. Slik kan det gå når en fiskehandlerske spiser kirsebær med de store.

Gift og arsenikk forbinder vi også med et navn som Lucretia Borgia. Mye dårlig er sagt om henne, og hennes uvane med å helle gift i folk nærmest bare for et godt ord, men senere tids forskning har vist at det visstnok egentlig var

Martha og Abby (Gerd Jørgensen og Eva Lunde) klar for begravelse.

hennes brødre Rodrigo og Cesare som smittet sine gjester med plutselig kolera når de hadde lyst på deres penger eller eiendom. Fra vår egen tid er giften arsenikk for evig knyttet til den uhyggelige mord-anklagen som i 1949 ble reist mot Frankrikes «sorte enke», som hun ble kalt i avisene, gårdbrukerkonen Marie Besnard. Hun ble arrestert og siktet for å ha myrdet sin mann ved å helle arsenikk i suppen hans. Liket ble gravd opp, og det ble fastslått arsenikk i store mengder. Så begynte man å snakke. Hadde det ikke vært påfallende mange hastige dødsfall i hennes familie? Lik etter lik ble gravd opp, — siktedes far, svigerfar og svigermor, osv. — i alt 12 personer. I 11 ble det konstatert dødelige arsenikkmengder. Alle anså saken som oppklart. Men de to rettsakene som fulgte skulle bringe de virkelige sensasjoner. Etter ikke mindre enn tre prosesser ble Marie Besnard endelig i 1961 totalt frikjent. Retten fant til slutt at det arsén som ble funnet i de døde godt kunne være fra selve jorden. Vitenskapsmenn hadde lenge trodd at dette arsén var oppløselig under spesielle forhold og at det derfor sjelden kan «innvandre» i jordfestede døde. Men vitenskapsfolkene, bl.a. atomfysikere som undersøkte saken, fant at jordmikrobene var i stand til å tilføre de døde arsén til og med i store mengder. Og slutten ble for de fleste mer overraskende enn i noen kriminalroman, — Marie Besnard kunne gå ut av rettsalen som en fri kvinne.

J.

Rønnaug Alten som setter i scene «Kranes konditori».

«Kranes konditori»

Neste forestilling på vår hovedscene er «Kranes konditori», kjent for et bredt publikum både fra roman, scene og film. Rønnaug Alten, som selv spilte den kvinnelige hovedrollen i Astrid Sinding-Jensens film fra 1950, skal sette forestillingen i scene og Alistair Powell har scenografien.

Cora Sandels roman fra småbyen i nord vakte ganske stor oppsikt da den kom ut i 1946. For her var noe sterkt og nytt i norsk litteratur — en dramatisk roman som belyste det kvinnelige frihetsproblemet i hele dets bredde. Boken om Katinka Stordal, hennes møte med svensken Stivhatten og de konsekvenser det får var på mange måter et banebrytende arbeid. For første gang fikk man fra en kvinnes hånd fortellingen om en kvinne som gjør opprør, som krever frihet og utfoldelsesmuligheter. Katinka Stordal vil være til for sin egen skyld, løst fra barn, mann og et samfunn som bare legger bånd på og gjør krav på henne uten å gi noe igjen. Katinka er i den middelaldrende kvinnes ofte vanskelige situasjon: «Noen står på meg og disser og disser i knærne. Står og trækker på hjerte mitt. Det pipler blod fra det». Så møter hun Stivhatten som ser inn og bak Katinkas ytre. Det blir et møte som det slår gnister av, og som får det besteborgerlige, småby-tekkelige Kranes konditori til å ryste i sine grunnvoller.

Cora Sandels roman består for det meste av replikker, — scenen er enkel. Boken var som skapt for overføring til scenen. Helge Krog sørget for det.

«Kranes konditori» er tidligere spilt på Trøndelag Teater i 1948, den gang med Ellen Isefjær som iscenesetter.

Som gjest i rollen som Stivhatten møter vi Allan Edwall, kjent over hele Norden ikke minst fra fjernsynsseriene «Engelen» og «Hemsøborna». Gerdi Schjelderup spiller Katinka Stordal, og en stor del av vårt ensemble medvirker i de øvrige rollene.

Det blir premiere omkring midten av februar.

Ole Brumm tegnet av en 2. klassing ved Åsveien skole, — en av de mange tegningene vi har fått inn i anledning vår forestilling.

«Ole Brumm»

Mens vi forrige sesong i hovedsak hadde mellomgruppa av barn- og ungdom i tankene ved valg av ettermiddagsforestillinger på hovedscenen, har vi denne sesongen valgt å satse på noe også for de yngste av våre teatergjengere. Turid Balkes «Krinkelkroken» har vært en stor suksess med bare utsolgte hus.

«Krinkelkroken» avløses av «Ole Brumm» på hovedscenen. A. A. Milnes klassiske fortellinger om den tenksomme, godmodige bamsen er kjent og elsket over hele verden. I vår oppsetning bruker vi Christian Hartmanns musikk.

Donya Feuer, som i forrige sesong satte opp «Bernardas Hus» og «En tilfeldig anarkists hendelige død» på Trøndelag Teater, har regien, og ansvarlig for scenografien er Lubos Hruza.

Thomas Fasting spiller Ole Brumm, og hans venner er: Ugla (Svein Wickstrøm), Nasse-Nøff (Helga Wendelborg), Kengu (Hege Rohde), Tussi (Egil Lorck), Kristoffer Robin (Jan Erik Berntsen), Peter Sprett (Øystein Langeland), Far/fortelleren (Hallbjørn Rønning) og som Kengu-barnet alternerer Nina og Eva Ulvan Handberg.

Press på by'n

En av de første dagene etter årskiftet blir det premiere på Teaterloftet på «Press på by'n» som er skrevet av og satt i scene av Hallvard Lydvo.

«Press på by'n» er en analog til «Buss på by'n» som ble en kjempesuksess på Teaterloftet for fem år siden. I likhet med sistnevnte forestilling bygger også «Press på by'n» på lokale forhold. Handlingen er lagt til bystyresalen i Trondheim, og forestillingen dreier seg bl.a. om kommunepolitikernes makt og avmakt, om utbygging, om voksende byråkratisering og tendenser i byutviklingen. Det hele uttrykt i gruppeteater-form gjennom sketsjer og opptrinn. Forestillingen kommenterer også innstillingen om bruken av Midtbyen som ble lagt fram for kort tid siden.

Et poeng er det at ved hver tilskuerplass er det lagt opp et mentometer, slik at publikum selv kan være med i avstemninger som angår den utvikling folk selv vil ha.

Medvirkende i forestillingen er: Gørli Mathisen, Gerdi Schjelderup, Synnøve Strigen, Harald Brenna og Bjørn Fougner.

Eva Lunde

— etter mange år på Trøndelag Teater en av våre mest populære skuespillere — ble født på Jeløy ved Moss 23/4 1922. Som så mange andre startet hun som danser. Etter utdanning ved Alfild Grimsgaards ballettskole i Oslo, kom hun i 1937 til Centralteatret som danser og statist. Hun ble forespurt om hun ville avlegge prøve, som det het den gangen, men i første omgang ble det ingen scene-debut fordi hun ble engasjert til filmarbeid. Hun hadde sin første film-rolle i Leif Sindings versjon av Scotts «De vergeløse» i 1939. (Hun har medvirket i til sammen 8 filmer). Samme høst ble hun tatt opp som elev ved Centralteatret, og gikk over på skuespillerkontrakt to år senere. Det betydde ikke bare at månedslønnen gikk opp fra 100 til 300 kroner, men også at hun møtte Leif Juster som to år senere engasjerte henne til åpningen av Edderkoppen. Deretter var det tilbake til Central, så et opphold i teaterlivet omkring giftemål ved krigens slutt, så en tur innom Chat Noir. Sin første kontakt med Trøndelag Teater hadde Eva Lunde i 1948 da hun gjestet i Czardasfyrstinnen. Her ble hun da fast i to år under teatersjef Maurstad. Så reiste Eva Lunde igjen tilbake til Oslo, og medvirket stort sett i operetter, pendlet mellom «tellet» på St. Hanshaugen, Chat Noir, Edderkoppen og Centralteatret. Våren -51 var hun igjen i Trondheim, denne gang som Holbergs uforlignelige Pernille.

Men hun hadde ennå ikke slått seg til ro. Allerede året etter var hun fast knyttet til ensemblet ved det nyåpnede Folketeatret. Våren -55 var hun igjen tilbake som gjest på Trøndelag Teater, og igjen gjaldt det selvsagt en operette, denne gang «Sommer i Tyrol». Så var det igjen Edderkoppen.

Men nå var Eva Lunde lei av flyttingen, og høsten -56 slo hun seg ned i Trondheim hvor hun siden har vært.

Helst er det nok de store operetterrollene, som f.eks. i «Annie get your Gun» og «Kiss me Kate» det store publikum forbinder med Eva Lundes navn, men også i seriøse roller har hun gjort seg sterkt gjeldende. Og selv har hun også sterkt verdsatt en Stella i «Sporvogn til begjær» eller en Bernarda i «Bernardas Hus». — Alt er moro å spille, bare det er noe å ta og føle på. Slik pleier jeg å uttrykke det, sier Eva.

Gerd Jørgensen

er født i Tønsberg 26/6 1923, og som hos så mange andre senere skuespillere, startet det hele med skoleteater i gymnastiden. Under krigen reiste hun til Oslo og studerte teater, eller «leste hos» som det het den gangen, med Einar Sissener.

Hun debuterte på «Minnefesten» av Hans Heiberg på Trøndelag Teater i 1946, og pussig er det å registrere at Gerd Jørgensen i år er tilbake som 30-årsjubilant på det teater hvor hun startet sin karriere.

Som sitt egentlige gjennombrudd regner hun imidlertid Elonora i Strindbergs «Påske» i 1949, en rolle hun stadig synes er noe av det fineste hun har fått spille. I 4 år ble hun i Trondheim før hun i 1950 ble med i det første, egne ensembler som Riksteatret hadde. Her spilte hun store roller som Billie Dawn i «Født i går» og Maggi i Oskar Braatens «Bra mennesker». Fra 1952 og i fire år var hun ved Rogaland Teater under Clas Gill, før hun igjen flyttet tilbake til Riksteatret. Her var hun sammenhengende i over 13 år før hun i 1969 tok opp virksomheten som freelancer i Oslo. I den tiden var hun en god del å se på fjernsyn, bl.a. i Strindbergs «Kameratene». I fjor gjestet hun i vår oppsetning av «Bernardas Hus», og fra denne sesongen har båndene vært sterkere knyttet til vårt teater. Tidligere denne sesongen har hun spilt Aline Solness i «Byggmester Solness».

Fra årene på Riksteatret er Gerd Jørgensen også kjent for sine «one-woman-shows», sine kabareter som hun har reist land og strand med. Det er knapt en sosial institusjon i Norge hun ikke har besøkt, og hun innrømmer også at hun er nesten like glad i kabaret-formen som det å spille teater i tradisjonell forstand. Hun har også vært en mye benyttet opplerer i radio. Riksteater-årene ga selvsagt en stor spennvidde på oppgavene, og som hun selv sier — hun har spilt alt fra ung pike til olding. Ellers minnes hun ikke uten en viss humor suksess-oppsetningen av «Per Gynt», hvor hun spilte Mor Aase, men hvor hun i likhet med de andre i det lille ensemblet var pålagt så mange roller at «hun møtte seg sjøl i døra». Og apropos suksesser, «Alle elsker frk. Opal» hvor Gerd Jørgensen spilte hovedrollen, var en av de store publikums-trekkere i Riksteatrets historie. Det rundet av som gjestespill på Det Nye.

Den eiegode veldedig-
hetsutgaven av søstrene
Brewster, — Eva Lunde
som Abby og Gerd Jør-
gensen som Martha.